

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КОНСТИТУЦІЙНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

ТЕМА 1. Конституційно-процесуальне право України як галузь, юридична наука та навчальна дисципліна

Вступ до навчального курсу «Конституційно-процесуальне право України». Поняття і предмет «Конституційно-процесуального права України» - як галузі права. «Конституційно-процесуальне право України» і «Конституційне право України»: спільне і відміне у сутності понять та предметі правового регулювання. Метод правового регулювання даної галузі. Місце конституційного процесуального права в національній системі права України, зміст зв'язків з іншими галузями права.

Системно-структурна характеристика «Конституційного процесуального права України» як галузі права та законодавства. Конституційно-процесуальні норми, їх особливості та класифікація. Відмінності норм конституційного процесуального права від норм матеріального права та процесуальних норм інших галузей права. Проблеми реалізації конституційно-процесуальних норм.

Конституційно-процесуальні відносини: поняття та зміст, суб'єкти та об'єкти. Юридичні факти. Конституційно-процесуальні строки: поняття, види, початок і перебіг.

Поняття та види конституційних процедур. Відповідальність у конституційно-процесуальному праві. Джерела «Конституційно-процесуального права України». Конституція України - як основа джерельної бази курсу «Конституційно-процесуального права України».

Поняття і предмет «Конституційного процесуального права України» - як галузевої юридичної науки. Методологія, конкретні методи дослідження та завдання даної науки.

«Конституційно процесуальне право України» - як навчальна дисципліна; «Конституційно-процесуальне право України» та інші дисципліни конституційно-правового циклу.

ТЕМА 2. Виборчий процес

Вибори, як процес формування представницьких органів, обрання службових осіб. Класифікація виборів. Законодавче регулювання порядку проведення виборів. Джерела виборчого права України. Реалізація принципів виборчого права та процесу.

Поняття виборчого процесу. Засади виборчого процесу. Виборча кампанія та її стадії: підготовча, основна, агітаційна, підсумкова. Визнання виборів такими, що не відбулися або недійсними. Гласність при підготовці і проведенні виборів. Фінансове і матеріально-технічне забезпечення виборів.

Конституційні засади пропорційної виборчої системи України. Процесуальні основи реалізації принципів виборчої системи України. Види та порядок призначення виборів народних депутатів України. Порядок утворення виборчих та виборчих дільниць.

Склад, порядок утворення та організація роботи виборчих комісій. Списки виборців. Порядок складання списків виборців. Ознайомлення громадян із списками виборців. Забезпечення виборчого права громадян при зміні місця свого проживання.

Порядок формування списків кандидатів від політичних партій та їх реєстрація. Гарантії діяльності кандидатів у народні депутати України та політичних партій, які беруть участь у виборчому процесі: недоторканість кандидатів, право на проведення передвиборчої агітації, діяльність довірених осіб.

Процесуальні основи організації та проведення передвиборчої агітації. Особливості порядку використання коштів Державного бюджету, коштів політичних партій та виборчих блоків, інших коштів під час проведення передвиборчої агітації. Процедура вирішення спорів щодо передвиборчої агітації.

Організація і порядок голосування. Порядок підрахунку голосів та визначення результатів виборів. Виборчий бар'єр та процедура розподілу депутатських мандатів. Реєстрація депутатів. Опублікування підсумків виборів.

Конституційно-правові основи організації і проведення виборів Президента України. Проведення заходів по підготовці виборів Президента України. Порядок призначення виборів Президента України. Утворення виборчих округів та виборчих дільниць. Система та порядок створення виборчих комісій. Організація роботи виборчих комісій. Порядок складання списків виборців на виборах Президента України.

Порядок висування претендентів на кандидати у Президенти України. Організація роботи по збиранню підписів на підтримку претендента. Формування ініціативних груп та груп підтримки. Процедура перевірки відповідності оформлення підписних листів вимогам Закону. Реєстрація кандидатів у Президенти України. Визначення довірених осіб кандидата в Президенти України. Вирішення спірних питань щодо відповідності підписних листів. Забезпечення гарантій діяльності кандидатів у Президенти України. Передвиборча програма кандидата у Президенти України. Організація і порядок підбиття підсумків голосування на виборах Президента України.

Встановлення і опублікування результатів виборів Президента України. Повторне голосування. Повторні вибори Президента України.

ТЕМА 3. Конституційно-правові основи підготовки проведення референдумів в Україні

Конституційно-правові основи реалізації в Україні основних форм безпосередньої демократії. Референдум - як інститут конституційно-процесуального права України.

Порядок призначення Всеукраїнського референдуму. Особливості призначення Всеукраїнського референдуму за народною ініціативою. Порядок утворення ініціативних груп з проведення референдумів. Реєстрація ініціативних груп. Порядок організації роботи ініціативних груп та збору підписів в підтримку проведення всеукраїнського референдуму. Підрахунок зібраних голосів громадян в підтримку проведення референдуму.

Особливості порядку призначення місцевих референдумів в Україні. Підготовка проведення місцевих референдумів. Порядок утворення та організації роботи комісій по проведенню місцевих референдумів.

Організація голосування та визначення результатів референдумів.

ТЕМА 4. Процесуальні основи роботи Верховної Ради України

Порядок роботи Верховної Ради України. Формування робочих органів сесії. Розгляд питань, пов'язаних з проведенням першої сесії Верховної Ради України нового скликання.. Вступ на посаду: прийняття присяги народним депутатом України. Формування депутатських груп і фракцій. Парламентська більшість та опозиція.. Обрання Голови Верховної Ради України та його заступників. Утворення, комітетів та робочих комісій і груп. Сесії Верховної Ради України. Розпорядок роботи. Порядок денний сесії. Ведення пленарних засідань. Прийняття рішень. Порядок надання слова. Організація розгляду питань. Порядок голосування.

Конституційно-правові основи організації діяльності Комітетів Верховної Ради України. Порядок затвердження переліку Комітетів Верховної Ради України, обрання та відкликання голів Комітетів Верховної Ради України, затвердження персонального складу Комітетів Верховної Ради України, порядок обрання заступників голів, секретарів та членів Комітетів Верховної Ради України.

Організація засідань Комітетів Верховної Ради України. Проведення спільних засідань декількох Комітетів Верховної Ради України. Особливості проведення закритих засідань Комітетів Верховної Ради України.

Юридична природа та процесуальні основи утворення тимчасових спеціальних та тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України. особливості організації роботи тимчасових спеціальних та тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України.

Процесуальні основи порядку формування парламентом України органів виконавчої та судової влади Призначення і обрання службових осіб. Обрання Конституційного Суду України. Формування органів судової влади, обрання, призначення і звільнення керівників інших органів.

Призначення Генерального прокурора України. Відставка Прем'єр-міністра, окремих членів Кабінету Міністрів або Кабінету Міністрів в цілому.

Організація роботи апарату Верховної Ради України. Розробка проектів законів. Внесення і відкликання законодавчих пропозицій, законопроектів, поправок. Розгляд законодавчих пропозицій законопроектів, поправок у комісіях Верховної Ради України. Загальні положення щодо розгляду законопроектів Верховною Радою України. Розгляд законопроектів у читанні. Внесення змін і доповнень, скасування законів. Опублікування і введення в дію законів та інших актів Верховної Ради. Прийняття постанов та інших актів Верховною Радою України, її органами і посадовими особами. Здійснення Верховною Радою та її органами контрольних функцій і повноважень. Здійснення контрольних функцій щодо виконавчої та судової влади. Розгляд депутатських запитів. Контрольна діяльність інших органів та депутатів Верховної Ради. Організація роботи Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

Прийняття Державного бюджету України і контроль за його виконанням. Розгляд і затвердження найважливіших загальнодержавних програм економічного, соціального і національно-культурного розвитку України і звітів та інформацій про їх виконання. Розгляд питань про воєнний та надзвичайний стан. Розгляд зовнішньополітичних питань. Застосування процедури імпідменту. Дача згоди на притягнення депутата до відповідальності. Процедура зумовлені рішенням Конституційного Суду України. Порядок дострокового припинення повноважень народного депутата України.

Конституційний склад і структура Верховної Ради України (загальна характеристика). Вступ на посаду народного депутата України. Участь народних депутатів у роботі пленарних засідань, засідань комітетів, тимчасових спеціальних чи слідчих комісій, депутатських груп і фракцій.

Порядок реалізації права законодавчої ініціативи народними депутатами України. Здійснення контрольних функцій: процедура внесення, обговорення та направлення запиту.

Порядок утворення депутатських об'єднань у Верховній Раді України. Погоджувальна рада депутатських груп і фракцій. Реалізація повноваження народного депутата України у виборчому окрузі та робота з виборцями. Необхідність внесення змін до Закону України «Про статус народного депутата України» у зв'язку з переходом до пропорційної виборчої системи.

ТЕМА 5. Законодавчий процес в Україні

Загальна характеристика законотворчого процесу в Україні (проблема періодизації, розмежування основних стадій, необхідність покращення нормативно-правового регулювання законотворчого процесу в Україні).

Організація підготовки проектів законів в Україні: суб'єкти права законодавчої ініціативи, особливості підготовки окремих законопроектів). Реалізація права законодавчої ініціативи у Верховній Раді України. Процедура внесення законопроектів до Верховної Ради України. Розгляд законопроектів Верховною Радою України, процедурні особливості розгляду законопроектів у Комітетах Верховної Ради України. Реалізація правила «трьох читань» законопроектів у Верховній Раді України.

Підписання закону Президентом України. Порядок накладення Президентом України вето на прийняті Верховною Радою України закони. Порядок подолання парламентом вето Президента України. Обнародування та введення в дію законів України.

Конституційна реформа та шляхи її реалізації. Порядок і процедура вирішення питань, зв'язаних з проведенням конституційної реформи в Україні. Інформаційне забезпечення конституційної реформи.

Утворення комісії по розробці проекту нової Конституції України та робочих груп, організація їх роботи. Підготовка проекту нової Конституції України. Внесення конституційного законопроекту. Розгляд проекту нової Конституції України та процедура його обговорення. Прийняття рішення про всенародне обговорення схваленого проекту нової Конституції України. Підведення підсумків всенародного обговорення проекту нової Конституції України. Конституційний договір у механізмі конституційного процесу в Україні. Прийняття, схвалення Конституції України. Обнародування і введення в дію нової Конституції України.

Тлумачення Конституції України, конституційних положень. Процедура внесення змін і доповнень до Конституції України.

ТЕМА 6. Організація діяльності Конституційного Суду України

Конституційне провадження в Україні. Конституційно-правові основи порядку утворення Конституційного Суду України. Порядок обрання Голови Конституційного Суду України та його заступників. Утворення Колегій суддів Конституційного Суду України. Організація роботи Колегій суддів Конституційного Суду України

Конституційне провадження в Україні: учасники, основні форми та етапи. Порядок звернення до Конституційного Суду України. Особливості реалізації суб'єктами конституційного провадження права на «Конституційне подання» та права на «Конституційне звернення».

Порядок відкриття провадження справ у Конституційному Суді України. Порядок розгляду справ на пленарному засіданні Конституційного Суду України. Порядок прийняття та процесуальні вимоги до змісту рішень, ухвал і висновків Конституційного Суду України.

Особливості провадження окремих категорій справ у Конституційному Суді України. Порядок прийняття та процесуальні вимоги до змісту рішень, ухвал і висновків Конституційного Суду України. Процедура підписання та оприлюднення рішень та висновків Конституційного Суду України.

ТЕМА 7. Конституційна відповідальність

Конституційна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Підстави застосування конституційної відповідальності. Процедура розгляду питань про конституційну відповідальність та порядок її застосування.

Особливості розгляду питань про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України. Відповідальність за порушення законодавства про референдум, які впливають на підстави для призначення референдуму.

Відповідальність за порушення порядку збирання підписів про проведення референдуму. Відповідальність за неналежну організацію голосування, не забезпечення таємниці голосування, не обладнання приміщень і підтримання в них необхідного порядку. Визнання результатів референдуму недійсними.

Конституційно-правова відповідальність за порушення виборчого законодавства. Процедура скасування рішень виборчих комісій або їх зупинення. Припинення рішення про позбавлення права участі в засіданнях, бути присутнім на виборчій дільниці. Визнання підписів недійсними. Відмова в реєстрації кандидата, скасування рішення про реєстрацію кандидата. Визнання недійсними виборчих бюлетнів, виборів недійсними. Відповідальність за порушення законодавства про вибори. Відповідальність за належну організацію голосування, не обладнання виборчих приміщень і не підтримку належного порядку на виборчих дільницях.